

S

pelling op maat

spelling-maatje

Noordhoff Uitgevers

Inhoud

haas	3
kip	4
poes	5
slak	6
hert	7
staart	8
wolf	9
struik	10
worst	11
schroef	12
slang	13
fiets	14
stripboek	15
geit	16
haai	17
beer	18

eend	19
muisje	20
zwarte mieren	21
gebak	22
meeuw	23
specht	24
pauw	25
molen	26
lachen	27
panda	28
mollen	29
dertig	30
heerlijk	31
eend (uitbreiding)	32
spinnetje	33
grijze muizen	34

knabbelen	35
dirigent	36
circus	37
auto's	38
gladheid	39
majesteit	40
politie	41
etalage	42
chocolade	43
Nederland	44
thermometer	45
bureau	46
route	47
telefonisch	48
knieën	49
café	50
team	51

spinetje (uitbreiding)	52
taxi	53
aquarium	54
houten	55
rugby	56
bloemenvaas	57
liniaal	58
ruïne	59
auto-ongeluk	60
knieën (uitbreiding)	61
tv	62
W1	63
W2	64
W3	66
W4	68
W5	69

Lange klank

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

h aa s

3 Schrijf op wat je hoort.

haas

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de beek

de boom

hij eet

het gaas

guur

de haak

kaal

maar

de muur

de rook

de teen

de toon

kip

Korte klank

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

k i p

3 Schrijf op wat je hoort.

kip

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de bek

de dag

de gum

de hap

het hok

de kam

de es

de mop

de put

de rug

de tel

de wol

Een klank met twee verschillende letters

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

p o e s

3 Schrijf op wat je hoort.

poes

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het boek

de buik

het dier

hier

de jeuk

de keus

de koe

de muis

de riem

de ruit

de uil

het wiel

slak

Twee medeklinkers vooraan

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

sl ak

3 Schrijf op wat je hoort.

slak

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de bril

de droom

druk

de groet

de kluis

de knop

de kruk

de proef

ik slaap

de spier

de stoom

de traan

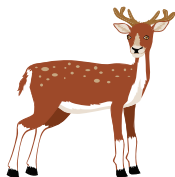

Twee medeklinkers achteraan

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

he rt

3 Schrijf op wat je hoort.

hart

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het beest

de damp

de gans

hij gilt

de hals

de kaart

de lijst

de munt

de muts

de pels

de toets

de wesp

Twee medeklinkers vooraan en achteraan

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

st aa rt

3 Schrijf op wat je hoort.

staart

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

hij blaast

dwers

de grens

de klant

de kramp

de krant

de plaats

de prent

hij speelt

de sport

triest

zwart

Woorden met een tussen-/u/

Tussen sommige medeklinkers hoor je een /u/.
Die schrijf je niet.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

wo lf

4 Schrijf het woord op.

wolf

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de arm

de berg

het dorp

de golf

half

de helm

de kurk

de korf

de slurf

de tulp

het werk

ik werp

struik

Drie medeklinkers vooraan

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

str uik

3 Schrijf op wat je hoort.

struik

4 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de spleet

ik spreek

de spriet

de straf

de streep

de strip

de sproet

ik strijk

ik strik

stroef

de stroom

de strot

Drie medeklinkers achteraan

Schrijf het woord, zoals je het hoort.

Stappen luisterwoord

1 Zeg het woord.

2 Welke klanken hoor je?

3 Schrijf op wat je hoort.

4 Kijk het woord na.

wo **rst**

worst

Voorbeeld

de arts

hij botst

hij danst

fijnst

de kunst

laatst

leukst

de oogst

stoutst

de tekst

hij toetst

de winst

Woorden met *sch* of *schr*

Sch en *schr* schrijf je altijd zo.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

schr oe f

4 Schrijf het woord op.

schroef

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het *sch*aap

de *schr*aats

de *sch*ool

*sch*oon

het *sch*ort

ik *sch*uif

ik *schr*aap

ik *schr*ap

het *sch*rift

hij *sch*rijft

de *sch*rik

ik *sch*rok

Woorden op *ng* of *nk*

Je hoort één klank, maar je schrijft twee letters.
Tussen de *n* en de *k* komt nooit een *g*.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

4 Schrijf het woord op.

5 Kijk het woord na.

sl a **ng**

slang

Voorbeeld

ik **br**ng

hij **dr**ngt

de **g**ng

de **kl**ngk

de **kr**ng

l**ng**ks

de **l**ng

hij **sch**ngkt

st**re**ng

de **str**ngk

de **w**ng

ik **w**ngk

Woorden met s/z of f/v vooraan

Je kunt niet goed horen of je een s/z of f/v vooraan schrijft. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

f ie ts

4 Schrijf het woord op.

fiets

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de film

de fout

het fruit

de vloer

de vonk

de vuist

het sap

de soep

soms

zelfs

de zorg

het zweet

Samengestelde woorden

Samengestelde woorden bestaan uit twee losse woorden.
Let op elk woord apart, maar schrijf ze aan elkaar.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

strip boek

5 Schrijf het woord op.

stripboek

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de buurvrouw

de fietspomp

de fruitschaal

het huisdier

het kunstwerk

de prijsvraag

de strafschop

het taalboek

vijftien

de vliegreis

de vouwfiets

de wijnfles

Woorden met ei

Je kunt niet horen of je *ei* of *ij* schrijft.
De woorden met *ei* moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

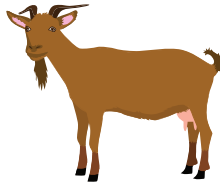
3 Verdeel het woord.

g ei t

4 Schrijf het woord op.

geit

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

zij brei

ik dreig

hij dweilt

het feit

de gein

de klei

het marktplein

mei

pieplein

hij reist

de wei

de zeilboot

Woorden met *aai*, *ooi* of *oei*

Aai, *ooi* en *oei* schrijf je altijd zo.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

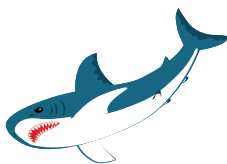
3 Verdeel het woord.

h aai

4 Schrijf het woord op.

haai

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de **baai**

het **dooit**

hij **draait**

fraai

de **hooi**berg

de **kooi**

nooit

de **plooi**

de **roeiboot**

hij **sproeit**

de **vlaai**

ik **zwaai**

Woorden met eer, oor of eur

Je hoort de ee, oo en eu in woorden met eer, oor en eur niet zo goed. Je schrijft ze wel.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

b eer

4 Schrijf het woord op.

beer

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

alweer

de beurs

hij kleurt

de oorbel

de poort

hij scheurt

de schoorsteen

de voordeur

de voornaam

de weerkaart

hij zeurt

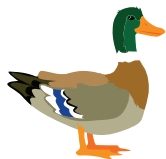
hij zweert

Woorden op een *d* of *t*

Hoor je aan het eind van een woord een /t/,
maak het woord langer.
Dan hoor je of je een *d* of *t* moet schrijven.

Kijk ook op bladzijde 32.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

eend

5 Schrijf het woord op.

eend

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het bord

de bruid

de draad

het eiland

het geld

de grond

het hemd

de jeugd

het land

het paard

de schuld

de wind

Verkleinwoorden met je, tje of pje

Hoor je achteraan je, tje, of pje?
Schrijf dan eerst het woord en daarna het verkleinstukje.

Kijk ook op bladzijde 33.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

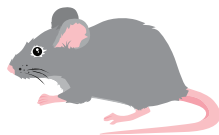
4 Verdeel het woord.

muisje

5 Schrijf het woord op.

muisje

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het bankje

het bloempje

het filmpje

het broodje

het geurtje

het rijmpje

het treintje

het truitje

het schroefje

het vormpje

het wondje

het zwaantje

Woorden met een e achteraan die klinkt als /u/

In veel woorden hoor je een /u/ achteraan, maar je schrijft een e.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

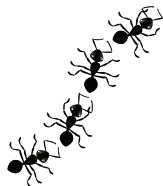
4 Verdeel het woord.

zwar te mie ren

5 Schrijf het woord op.

zwarte mieren

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de bijen

buiten

de eenden

de haaien

wij knoeien

het noorden

scherpe

tweede

volgens

de vreugde

vroeger

warme

Woorden met *be*, *ge* of *ver* vooraan

In woorden die beginnen met *be*, *ge* of *ver* hoor je een /u/ vooraan, maar je schrijft een e.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

ge bak

5 Schrijf het woord op.

gebak

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

hij **bedoelt**

het **bedrag**

hij **begrijpt**

het **bewijs**

het **gebruik**

genoeg

het **getal**

het **gevaar**

het **verdriet**

het **verkeer**

het **verschil**

ik **verstop**

Woorden met *eeuw*, *ieuw* of *uw*

Eeuw, *ieuw* en *uw* schrijf je altijd zo.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

m **eeuw**

4 Schrijf het woord op.

meeuw

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

hij **duwt**

de **eeuw**

g**eeuwen**

de **leeuw**

nieuwe

op**nieuw**

ruwe

de sch**reeuw**

sch**uw**

de s**neeuw**man

het s**neeuw**t

de zee**leeuw**

Woorden met *acht*, *echt*, *icht*, *ocht* of *ucht*

Acht, *echt*, *icht*, *ocht* en *ucht* schrijf je altijd zo.

Stappen luisterwoord +

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

sp *echt*

4 Schrijf het woord op.

specht

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

achter

dicht

de *klacht*

de *knecht*

de *macht*

de *nacht*

de *plicht*

slecht

de *tocht*

het *uitzicht*

het *vocht*

hij *zucht*

Woorden met *au*

Je kunt niet horen of je *au* of *ou* schrijft.
De woorden met *au* moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

p au w

4 Schrijf het woord op.

pauw

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de **au**gurk

augustus

de **au**teur

de**au**wtrappen

hij **ka**uwt

lauw

licht**blau**w

nauw

de **pau**k

zij **sna**uwt

de wenk**brau**w

de zoetek**au**w

Een lange klank aan het eind van een klankgroep

Hoor je aan het eind van een klankgroep een lange klank, dan schrijf je *a*, *e*, *o* of *u*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

mo len

5 Schrijf het woord op.

molen

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de **o**dem

ubrutaal

egratis

de **o**hemel

omager

de **o**mode

de **o**motor

het **o**konijn

de **u**ruzie

het **u**toneel

de **u**wereld

het **u**zadel

Woorden met ch

In sommige woorden hoor je /g/, maar je schrijft *ch*.
De woorden met *ch* moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

la **ch**en

4 Schrijf het woord op.

lachen

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het **arch**ief

de **cha**os

het **ch**room

ik gooch**el**

het joch**ie**

ik hu**ich**el

ik ju**ich**

de lach**f**ilm

de lach**h**spiegel

het lich**h**aam

de pech**h**strook

ik poch**h**

Een lange klank aan het eind van een woord

Hoor je aan het eind van een woord /aa/, /oo/ of /uu/,
schrijf je *a*, *o* of *u*.

Hoor je /ee/, dan schrijf je er twee.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

pan da

5 Schrijf het woord op.

panda

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

bijna

daarna

de la

de mamma

de paraplu

de pinda

de puree

ik sta

twee

het vee

de vlo

waarmee

Een korte klank aan het eind van een klankgroep

Hoor je aan het eind van een klankgroep een korte klank, dan volgen er altijd twee medeklinkers.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

mo llen

5 Schrijf het woord op.

mollen

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de **appel**

wij **begin**nen

d**ikke**

ja**mm**er

de ko**ff**er

de mi**dd**ag

de mo**dd**er

de ri**bb**en

de schi**pp**er

span**nn**end

het **terr**ein

wij va**ll**en

30

dertig

Woorden op *ig*

Als je aan het eind van een meerlettergrepig woord /ug/ hoort, schrijf je *ig*.

Stappen regelwoord

30

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

der *tig*

5 Schrijf het woord op.

dertig

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

be*zig*

droe*vig*

eenvoud*ig*

eeu*wig*

grapp*ig*

hand*ig*

jar*ig*

keur*ig*

negent*ig*

pracht*ig*

verdriet*ig*

wein*ig*

Woorden op *lijk*

Als je aan het eind van een meerlettergrepig woord /luk/ hoort, schrijf je *lijk*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

heer **lijk**

5 Schrijf het woord op.

heerlijk

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

begrijp**elijk**

dad**elijk**

duid**elijk**

eind**elijk**

feest**elijk**

gevaar**elijk**

le**lijk**

mog**elijk**

natuur**lijk**

tijd**elijk**

uiter**lijk**

vriend**elijk**

Woorden op *d* of *t*, of *p* of *b*

Hoor je aan het eind van een woord /t/ of /p/, maak het woord langer. Dan hoor je of je een *d/t* of *b/p* moet schrijven.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

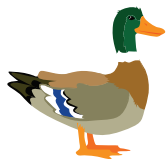
4 Verdeel het woord.

eend

5 Schrijf het woord op.

eend

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de bie**b**

de dr**ab**

gewon**d**

ik heb

niem**and**

het onkrui**d**

de ri**b**

de slab

ik schrob

het vliegveld

het web

de zeekrab

Verkleinwoorden op etje

Bij verkleinwoorden schrijf je *je*, *tje*, *pje* of *etje* achter het woord. Bij sommige verkleinwoorden schrijf je *etje* én twee medeklinkers.

Kijk ook op bladzijde 52.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

spin ne tje

5 Schrijf het woord op.

spinnetje

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het ballon**netje**

het behang**etje**

het boterham**metje**

het ezelin**netje**

het gum**metje**

het klem**metje**

het lam**metje**

het pil**letje**

het tekening**etje**

het ton**netje**

het vriendin**netje**

het zon**netje**

f wordt v, s wordt z

Hoor je vóór de *s* of *f* een lange klank of tweeklank? Als je het woord langer maakt, wordt de *s* een *z* en de *f* een *v*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

grij **ze** mui **zen**

5 Schrijf het woord op.

grijze muizen

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

beloven

de glazen

de heuvel

de keuze

de kever

liever

onze

de prijzen

de rover

wij schrijven

wij wijzen

zeven

Woorden met twee keer een e achteraan die klinkt als /u/

In sommige woorden hoor je achteraan twee keer een /u/, maar je schrijft een e.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

5 Schrijf het woord op.

6 Kijk het woord na.

knab be len

knabbelen

Voorbeeld

ergeren

fonkelen

hersenen

kantelen

kinderen

openen

regenen

schommelen

stamelen

tekenen

winkelen

worstelen

Woorden met *i* die klinkt als /ie/

In sommige woorden hoor je een /ie/, maar schrijf je een *i*.
Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

di ri gent

4 Schrijf het woord op.

dirigent

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de abri*k*oos

het arti*k*el

de benz*i*ne

de di*a*mant

de fami*l*ie

januari*i*

de kampioen

de kilome*t*er

het klima*t*aat

de radio

de sinaasappel

het unifo*r*m

Woorden met een c die klinkt als /s/ of /k/

In sommige woorden hoor je een /s/ of /k/, maar schrijf je een c. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

circus

4 Schrijf het woord op.

circus

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

actief

de bioscoop

de centimeter

het compliment

het conflict

de directeur

het insect

de oceaan

precies

het proces

de reclame

de seconde

Meervoud op s

Woorden met een lange klank achteraan krijgen in het meervoud 's, behalve bij de ee.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

au to's

5 Schrijf het woord op.

auto's

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de abonnees

de accu's

de agenda's

de dictees

de diploma's

de kiwi's

de kassa's

de lama's

de schema's

de ski's

de studio's

de wekkerradio's

Woorden op *heid*

Als je /hijt/ hoort aan het eind van een woord, schrijf je *heid*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

glad *heid*

5 Schrijf het woord op.

gladheid

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de afwezig*heid*

de boos*heid*

de gezellig*heid*

de gezond*heid*

de hoeveel*heid*

de moeilijk*heid*

de nieuwsgierig*heid*

de over*heid*

de persoonlijk*heid*

de veilig*heid*

de viezig*heid*

de werkloos*heid*

Woorden op *teit*

Deze woorden hebben niets met de tijd te maken.
Daarom schrijf je *teit*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

ma jes *teit*

5 Schrijf het woord op.

majesteit

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de autoriteit

de creativiteit

de criminaliteit

de elektriciteit

de intimiteit

de kwantiteit

de lokaliteit

de nationaliteit

de productiviteit

de puberteit

de specialiteit

de universiteit

Woorden op *tie*

Als je aan het eind van een woord /tsie/ of /sie/ hoort, schrijf je meestal *tie*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

po li **tie**

5 Schrijf het woord op.

politie

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de advertent**ie**

de attent**ie**

de contribut**ie**

de direct**ie**

de felicitat**ie**

de informat**ie**

de operat**ie**

de prestat**ie**

de react**ie**

de situat**ie**

de traktat**ie**

de vakant**ie**

Woorden met een g die klinkt als /zj/

In sommige woorden hoor je een /zj/, maar schrijf je een g. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

4 Schrijf het woord op.

5 Kijk het woord na.

e ta la ge

etalage

Voorbeeld

de bagage

de centrifuge

de corsage

de giraf

logeren

de manege

de massage

het percentage

de rage

de reportage

de stage

de slijtage

Woorden met een *ch* die klinkt als /sj/

In sommige woorden hoor je een /sj/, maar schrijf je een *ch*. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

cho co la de

4 Schrijf het woord op.

chocolade

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het aff*ch*e

de capu*ch*on

de *ch*ampagne

de *ch*ampignonsoep

de *ch*antage

de *ch*ocoladevla

de *ch*ocomel

het fi*ch*e

de ha*ch*ee

de ma*ch*ine

de para*ch*ute

de reche*ch*eur

Hoofdlettergebruik

Het eerste woord van een zin en alle namen schrijf je met een hoofdletter.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

5 Schrijf het woord op.

6 Kijk het woord na.

Ne der land

Nederland

Voorbeeld

Amsterdam

een Belg

Bevrijdingsdag

Bo Rijks

het Nederlands

oom Bart

de Rijn

R. Terhoeven

Spoorstraat

Suikerfeest

Utrecht

Westerkade

Woorden met een *th* die klinkt als /t/

In sommige woorden hoor je een /t/, maar schrijf je een *th*. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

ther mo me ter

4 Schrijf het woord op.

thermometer

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de kathedraal

de leesmethode

de marathón

het theater

de theeplantage

het themanummer

de theorieles

de therapie

de thermosfles

de thermostaat

de thriller

de thuiswedstrijd

Woorden met een *eau* die klinkt als /oo/

In sommige woorden hoor je een /oo/, maar schrijf je een *eau*. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

bu *reau*

4 Schrijf het woord op.

bureau

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het bure*au*blad

de bure*au*lamp

het cade*au*tje

het cade*au*papier

de cade*au*winkel

het leesnive*au*

het nive*au*verschil

het plate*au*

het politiebure*au*

het reclamebure*au*

het table*au*

het waternive*au*

Woorden met een *ou* die klinkt als /oe/

In sommige woorden hoor je een /oe/, maar schrijf je een *ou*. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

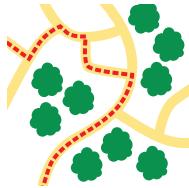
3 Verdeel het woord.

rou te

4 Schrijf het woord op.

route

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het **c**ouplet

de **d**ouane

het enth**o**usiasme

de **g**oulash

het parc**o**urs

de **p**oulet

het re**t**ourkaartje

het **s**ouvenir

de **t**oupet

de **t**ourwinnaar

de **t**ournee

de wandel**r**oute

Woorden op *isch*

In sommige woorden hoor je /ies/, maar schrijf je *isch*. Je schrijft *isch* als je er een e achter kan zetten.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

5 Schrijf het woord op.

6 Kijk het woord na.

te le fo **nisch**

telefonisch

Voorbeeld

alfabet**isch**

allerg**isch**

automat**isch**

Belg**isch**

biolog**isch**

elektr**isch**

histor**isch**

kom**isch**

med**isch**

motor**isch**

romant**isch**

toerist**isch**

Meervoud op en

Je maakt een meervoud door *en* achter het woord te zetten. Maar bij woorden op *ee* en *ie* schrijf je in het meervoud *ën*. Valt de klemtoon niet op *ie*, schrijf *n* plus een trema.

Kijk ook op bladzijde 61.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

knie **ën**

5 Schrijf het woord op.

knieën

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de amfibie**ën**

de categorie**ën**

de epidemie**ën**

de fantasie**ën**

de genie**ën**

de oli**ën**

de orchidee**ën**

de provinci**ën**

de slee**ën**

de strategie**ën**

de theorie**ën**

de trofee**ën**

Leenwoorden uit het Frans

Leenwoorden uit het Frans zijn woorden die je moet onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

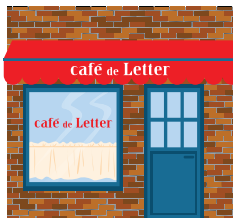
3 Verdeel het woord.

ca fé

4 Schrijf het woord op.

café

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de ambulance

de boulevard

de croissant

de envelop

het etui

de medaille

het meubilair

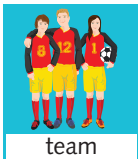
de miljonair

het plafond

de punaise

de taille

het trottoir

Leenwoorden uit het Engels

Leenwoorden uit het Engels zijn woorden die je moet onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

team

4 Schrijf het woord op.

team

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het budget

de cake

de flat

de laptop

de mountainbike

de planning

de scooter

de show

de speedboot

het tennisracket

de weekenddienst

de workshop

Moeilijke verkleinwoorden

Bij woorden op een lange klank en meerlettergrepige woorden op *ing*, gelden andere regels.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord. koninkje

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord. ko nin kje

5 Schrijf het woord op. *koninkje*

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het accutje

het autootje

het beloninkje

het diplomatje

het harinkje

het kanotje

het opatje

het pindaatje

het puddinkje

het slaatje

het verrassinkje

het woninkje

Woorden met een x

In sommige woorden hoor je een /ks/, maar schrijf je een x. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

ta xi

4 Schrijf het woord op.

taxi

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het complex

de examinator

de excursie

het excuus

exotisch

het experiment

de explosie

de export

extern

extra

flexibel

het textiel

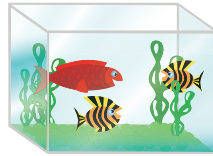

Woorden met een q

In sommige woorden hoor je een /k/ of /kw/, maar schrijf je een *q* of *qu*. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

a qua ri um

4 Schrijf het woord op.

aquarium

5 Kijk het woord na.

Voorbeeld

het aquaduct

de cheque

chique

consequent

frequent

het jacquet

de maquette

de mannequin

de quiche

quitte

de quiz

squashen

Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden

Als het bijvoeglijk naamwoord een stof is waar je iets van kunt maken, eindigt het meestal op *en*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

hou ten

5 Schrijf het woord op.

houten

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

een bamboe stok

een glazen deur

een gouden armband

een houten tafel

een kartonnen doos

een leren schoen

een papieren servet

een rotan stoel

een stenen muur

een wollen trui

een zijden blouse

een zilveren munt

Woorden met een y

In sommige woorden hoor je een /ie/, /i/ of /j/, maar schrijf je een y. Deze woorden moet je onthouden.

Stappen weetwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Verdeel het woord.

4 Schrijf het woord op.

5 Kijk het woord na.

rug by

rugby

Voorbeeld

de baby**y**tijd

de gym**y**nastiek

de hy**y**ena's

het jury**y**lid

de lolly**y**

ny**y**lon

de party**y**

de pony**y**

roy**y**aal

de sym**y**bolen

ty**y**perend

de ty**y**pes

Woorden met een tussen-*n* of tussen-*s*

Hoor je in een samengesteld woord een /s/, schrijf die dan. Eindigt het eerste woord in het meervoud alleen op *en*, schrijf dan een tussen-*n*.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

5 Schrijf het woord op.

6 Kijk het woord na.

bloe men **n** vaas

*bloemen*vaas

Voorbeeld

de bagageruimte

het kranten**n**artikel

de pann**n**koek

het passagiers**ss**chip

het roggebroom

de schoonheids**ss**pecialiste

het spinnen**n**web

het stads**s**entrum

de stations**sch**ef

het verkeers**ssl**achtoffer

de vissers**sv**loot

het voorjaars**sz**onnetje

liniaal

Woorden op *iaal*, *ueel* of *ieel*

Bij woorden op *iaal*, *ueel* of *ieel* hoor je een /j/ of /w/ maar die schrijf je niet.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

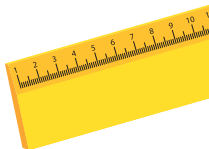
4 Verdeel het woord.

li ni aal

5 Schrijf het woord op.

liniaal

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

contractueel

essentieel

het filiaal

geniaal

de imperiaal

industriëel

het materiaal

materieel

procentueel

ritueel

speciaal

visueel

ruïne

Botsende klinkers: trema

Als je in een woord twee klinkers samen verkeerd kunt lezen (klinkerbotsing), zet je een trema op de tweede klinker.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

ru ï ne

5 Schrijf het woord op.

ruïne

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de audi*ë*ntie

Azi*ë*

bingo*ë*n

Brazili*ë*

de cafe*ë*ne

hij heeft ge*ë*ist

hij is ge*ë*nteresseerd

het ingredi*ë*nt

judo*ë*n

het moza*ï*ek

de ski*ë*r

de vegetari*ë*r

auto-ongeluk

Botsende klinkers: koppelteken

Als je in een samengesteld woord twee klinkers samen verkeerd kunt lezen, zet je er een koppelteken tussen.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord.

au to-on ge luk

5 Schrijf het woord op.

auto-ongeluk

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

de aline-a-indeling

het autoalarm

de auto-export

de café-eigenaar

het champagneontbijt

het chocolade-ijs

de file-ellende

de koffieautomaat

de politieauto

de radio-uitzending

de sproei-installatie

het theorie-examen

Meervoud op en

Valt de klemtoon bij meerlettergrepige woorden niet op *ik, es, el* of *et*, schrijf dan het meervoud door er *en* achter te zetten. Je schrijft dus geen dubbele medeklinker.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.   haviken

---

2 Waar gaat het om?

---

3 Wat is de regel?

---

4 Verdeel het woord.   ha vi ken

---

5 Schrijf het woord op.   *haviken*

---

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

---

de artikelen

---

de bangeriken

---

de flauweriken

---

de gemeneriken

---

de lemmeten

---

de lobbesen

---

de luiwammesen

---

de monniken

---

de perziken

---

de slimmeriken

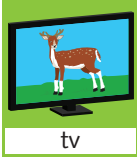
---

de stommeriken

---

de viezeriken

Afkortingen

Een afkorting schrijf je met één of meer punten. Bij hoofdletters en veel gebruikte afkortingen schrijf je geen punten. Bij afkortingen maak je het meervoud met 's.

Stappen regelwoord

1 Zeg het woord.

2 Waar gaat het om?

3 Wat is de regel?

4 Verdeel het woord. tv

5 Schrijf het woord op. *tv*

6 Kijk het woord na.

Voorbeeld

a.u.b.

ca.

cd's

m.a.w.

n.a.v.

nl.

nr.

de NS

prof.

tv's

de VVV

zgn.

Werk- woorden

1

Werkwoorden

Werkwoorden zijn woorden die vertellen wat iemand doet.

De ik-vorm is de kortste vorm van het werkwoord.

Werk-
woorden
2

Is het de persoonsvorm?

- ja →

tegenwoordige tijd

ik	—	ik-vorm	
ander	—	ik-vorm	— + t
meer	—	hele werkwoord	

- nee →

Pas de gewone regels toe.

Werk-
woorden
2

Extra regels

- 1 Als de laatste letter van de ik-vorm een *t* is, schrijf je er niet nog een *t* achter.

- 2 Als *je* of *jij* achter de persoonsvorm staat, schrijf je alleen de ik-vorm. Is het onderwerp niet alleen *je*, maar staat er nog iets achter (bijv. *je zusje*), dan schrijf je ik-vorm + *t*.

- 3 Er zijn werkwoorden waarvoor de regels die je hebt geleerd niet gelden. Je moet de persoonsvorm van deze werkwoorden onthouden. Het gaat om: *hebben, zijn, kunnen, willen, mogen, zullen*.

- 4 In een zin in de gebiedende wijs staat geen onderwerp. De zin begint met een persoonsvorm die bestaat uit de ik-vorm van het werkwoord.

- 5 Splitsbare werkwoorden bestaan meestal uit een voorzetsel en een werkwoord. In de tegenwoordige tijd splits je het voorzetsel en het werkwoord.

Voorbeeld

---

jij vergeet
hij ziet

Loop je?
Loopt je broer?

Doe de deur dicht.
Schrijf de som op.

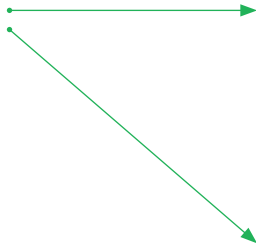
opbellen, zij bellen op

Werk-
woorden
3

Is het de persoonsvorm?

- ja

tegenwoordige tijd

ik	ik-vorm	
ander	ik-vorm	+ t
meer	hele werkwoord	

verleden tijd

ik	ik-vorm	+ de of te
ander	ik-vorm	+ de of te
meer	ik-vorm	+ den of ten

- nee

Pas de gewone regels toe.

Werk- woorden 3

Extra regels

- 1 Om te weten of er *te* of *de* achter de ik-vorm komt, kun je '*t ex-kofschip* gebruiken. Haal van het hele werkwoord *en* af. Kijk naar de laatste letter. Staat die letter in '*t ex-kofschip*, dan schrijf je ik-vorm + *te*; anders ik-vorm + *de*.
  - 2 Splitsbare werkwoorden bestaan meestal uit een voorzetsel en een werkwoord. In de tegenwoordige en verleden tijd splits je het voorzetsel en het werkwoord.
-

Voorbeeld

---

fietsen → fiets → hij fietste
raden → raad → jij raadde

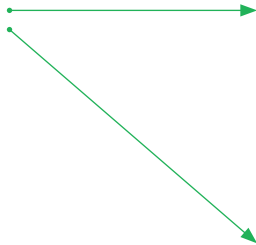
opbellen
zij bellen op
zij belden op

Werk-
woorden
4

Is het de persoonsvorm?

- ja

tegenwoordige tijd

ik	ik-vorm	
ander	ik-vorm	+ t
meer	hele werkwoord	

verleden tijd

- *zwakke werkwoorden*

ik	ik-vorm	+ de of te
ander	ik-vorm	+ de of te
meer	ik-vorm	+ den of ten

- *sterke werkwoorden*

Verandering van klank – pas de gewone regels toe.

- nee

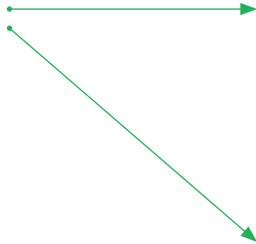

Pas de gewone regels toe.

Werk-
woorden
5

Is het de persoonsvorm?

• ja

tegenwoordige tijd

ik	ik-vorm	
ander	ik-vorm	+ t
meer	hele werkwoord	

verleden tijd

- *zwakke werkwoorden*

ik	ik-vorm	+ de of te
ander	ik-vorm	+ de of te
meer	ik-vorm	+ den of ten

- *sterke werkwoorden*

Verandering van klank – pas de gewone regels toe.

• nee

voltooid deelwoord

Eindigt op:

- *t* of *d*: maak het woord langer, dan hoor je of het een *d* of *t* is
- *en*

Werk-
woorden
5

Extra regels

- 1 Een voltooid deelwoord wordt ook wel eens gebruikt als bijvoeglijk naamwoord. Als het voltooid deelwoord op *en* eindigt, dan eindigt het bijvoeglijk naamwoord ook op *en*. Eindigt het voltooid deelwoord op *t* of *d*, dan schrijf je er een *e* achter. Gebruik niet de regels van de persoonsvorm, maar schrijf het bijvoeglijk naamwoord zo kort mogelijk op.
- 2 Een voltooid deelwoord dat na *ge* of *be* een *e* of *i* krijgt, begint altijd met *geë* of *beë*, *geï* of *beï*.
- 3 Bij Engelse werkwoorden gebruik je dezelfde regels als bij Nederlandse werkwoorden. Soms is er een extra *e* nodig, omdat anders het woord niet duidelijk is.
- 4 Splitsbare werkwoorden bestaan meestal uit een voorzetsel en een werkwoord. Bij het voltooid deelwoord komt *ge* tussen het voorzetsel en het werkwoord.
- 5 Bij sommige hele werkwoorden hoort *zich*. Schrijf het werkwoord volgens de regels. Kijk naar het onderwerp en pas *zich* aan.

Voorbeeld

---

lopen, gelopen
de **gelopen** wedstrijd

landen, geland
het **gelande** vliegtuig

---

gamen, ik game**e**,
ik game**ede**,
ik heb game**ed**

---

opgebeld

---

ik vergis **me**, jij vergist
je, hij vergist **zich**,
wij vergissen **ons**,
jullie vergissen **je**,
zij vergissen **zich**

Hoofdauteurs

Ton van den Broek
Gerard de Haan

Eindredactie

Marcia Schouten

Ontwerp omslag: Astrid van der Neut, Rotterdam

Ontwerp en uitvoering omslagkoffers: Inge Nouws, Castelldefels, Spanje

Foto omslagbeeld: Ron Giling – Linear, Arnhem

Ontwerp binnenwerk: Aly Pepping, Thesinge

Illustraties binnenwerk: Yvonne Windhorst-Maaskant, Alphen a/d Rijn

© 2012 Noordhoff Uitgevers bv

ISBN 978-90-01-81846-3

Eerste druk, 2012

246523

ISBN 978-90-01-81846-3

9 789001 818463